

02/17

Majetek státu a prostředky státního rozpočtu vynakládané na činnost příspěvkové organizace Lázeňské léčebné ústavy Ministerstva vnitra

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2002 pod číslem 02/17. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Marie Hošková.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu, přidělování a použití prostředků vynakládaných ze státního rozpočtu na činnost příspěvkové organizace Lázeňské léčebné ústavy Ministerstva vnitra.

Kontrolovaným obdobím byly roky 1998 až 2002, v případě věcných souvislostí i předchozí období.

Kontrolu provedly v době od září 2002 do dubna 2003 skupiny kontrolujících NKÚ odboru obrany a bezpečnosti a územních odborů severozápadní Čechy a střední Morava.

Kontrola byla provedena u Ministerstva vnitra (dále jen „MV“) a jím zřízené příspěvkové organizace Lázeňské léčebné ústavy Ministerstva vnitra (dále jen „LLÚ“).

Námítky proti kontrolním protokolům, podané MV a LLÚ, byly vypořádány rozhodnutími vedoucího skupiny kontrolujících. O odvolání MV rozhodl senát NKÚ usnesením č. 02/17/14 ze dne 26. 8. 2003.

S e n á t NKÚ (ve složení: Mgr. Marie Hošková – předsedkyně, JUDr. Jiří Drábek, JUDr. Jan Holeček, Mgr. Ing. Jiří Kalivoda, Ing. Jana Krejčová – členové) na svém zasedání dne 26. 8. 2003

s c h v á l i l usnesením č. 02/17/15

k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I.

Úvod

MV zřídilo LLÚ ke dni 1. 4. 1993 jako příspěvkovou organizaci ve smyslu § 31 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění zákona č. 10/1993 Sb. LLÚ byly zřízeny za účelem poskytování lázeňské péče, která není hrazena z veřejného zdravotního pojištění (preventivní rehabilitace příslušníků Policie ČR a od roku 2001 ozdravné pobyty příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR).

MV zřizovací listinou stanovilo LLÚ v předmětu hospodářské (jiné) činnosti oprávnění k poskytování lázeňské léčby za úhradu jiným osobám, zabezpečování drobného prodeje, služeb veřejného stravování a přechodného ubytování. V roce 1999 rozšířilo dodatky ke zřizovací listině předmět jiné činnosti, například o směnářenskou činnost, služby cestovní kanceláře, pronájem průmyslového zboží apod.

MV v roce 1993 delimitovalo LLÚ dle zřizovací listiny nemovitý majetek v pořizovací ceně 77 346 tis. Kč a movitý majetek v pořizovací ceně cca 10 640 tis. Kč. K 31. 12. 2002 již LLÚ obhospodařovaly nemovitý majetek v pořizovací ceně 200 727 774 Kč a movitý majetek v pořizovací ceně 54 205 555 Kč.

Finanční vztahy mezi MV a LLÚ byly v kontrolovaném období určovány příspěvkem na provoz a systémovými dotacemi.

MV poskytlo LLÚ v letech 1998 až 2002 finanční prostředky v následující výši:

(v tis. Kč)

Rok	Příspěvek na provoz		Systémové dotace		Rozpočet celkem	
	schválený	upravený	schválené	upravené	schválený	upravený
1998	38 400	38 400	–	1 000	38 400	39 400
1999	38 400	35 300	–	2 000	38 400	37 300
2000	25 769	35 852	–	5 000	25 769	40 852
2001	37 300	40 020	–	1 500	37 300	41 520
2002	47 232	47 795	3 000	10 838	50 232	58 633

LLÚ řídí jednotlivé lázeňské ústavy: v Karlových Varech – lázeňský ústav Tosca, ve Františkových Lázních – lázeňský ústav Luna, v Mariánských Lázních – lázeňský ústav Mercur, v Luhačovicích – lázeňský ústav Hubert a v Jizerských horách rehabilitační a regenerační centrum Darre.

Kontrola u MV byla zaměřena na oblast zřízení LLÚ jako příspěvkové organizace a zabezpečení jejich následné činnosti majetkem státu a finančními prostředky.

Kontrola u LLÚ bylo podrobeno hospodaření s vymezeným majetkem státu a finančními prostředky vynakládanými na jejich činnost.

Poznámka: Právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění platném pro kontrolované období.

II.

Kontrolou hospodaření s majetkem státu bylo zjištěno:

1. Zabezpečení zřizované příspěvkové organizace majetkem státu

a) MV k 1. 4. 1993 delimitovalo LLÚ dle zřizovací listiny nemovitý majetek v pořizovací ceně 77 346 tis. Kč. MV ani LLÚ nedoložily zahajovací rozvahu zřízené příspěvkové organizace, ale v předložené rozvaze k 31. 12. 1993 byla jako počáteční stav uvedena pořizovací cena nemovitého majetku ve výši 76 564 tis. Kč, tj. o 782 tis. Kč nižší.

Dále v jedné z příloh ke zřizovací listině chyběly u části movitého majetku pořizovací ceny a ani nebyla uvedena jeho souhrnná cena. Správnost zaúčtování a vzetí do evidence u takto předaného majetku nebylo možno kontrolou ověřit.

LLÚ nezabezpečily sestavení zahajovací rozvahy ke dni zřízení organizace tak, jak to ukládá **ustanovení § 19 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví**, a MV zahajovací rozvahu nevyžadovalo.

b) MV v roce 1993 ve zřizovací listině vymezilo LLÚ mj. právo hospodaření i k pozemku, který nebyl ve vlastnictví státu a ke kterému nemělo právo hospodaření. V důsledku toho LLÚ zavedly tento cizí pozemek do účetní evidence a stále ho vedou jako majetek státu.

2. Hospodaření s majetkem bývalého rekreačního zařízení Souš v Jizerských horách

MV v roce 1993 pronajalo movitý majetek bývalého rekreačního zařízení Souš v Jizerských horách nájemní smlouvou. V návaznosti na tuto smlouvu byla uzavřena mj. „Smlouva o koupi najaté věci“ podle § 489 a násl. obchodního zákoníku, a to do 30. 4. 2001. MV po ukončení nájmu převedlo nájemci na základě jeho žádosti o přenechání věci pronajatý movitý majetek rekreačního zařízení. Nájemce požádal o přenechání věci Policii ČR – Správu Severočeského kraje (dále jen „Správa“) a Správa potvrdila, že se nájemce stal vlastníkem

předmětných movitých věcí. MV jako pronajímatel však Správu k jeho zastupování v této věci nezmocnilo.

MV následně převedlo nemovitý majetek bez vnitřního vybavení na LLÚ, které pro nezbytné zabezpečení provozu zpětně odkoupily od bývalého nájemce podstatnou část uvedeného movitého majetku za cenu 2 132 tis. Kč. Kontrolou bylo prokázáno, že část tohoto majetku v ceně cca 850 tis. Kč byla movitým majetkem státu, který byl nájemci na základě žádosti o přenechání věci převeden.

Výhodnost pro stát je sporná zejména z toho důvodu, že tytéž movité věci po cca 1 měsíci, kdy je vlastnil soukromý subjekt, LLÚ vykoupil zpět.

MV dále ze základního vybavení rekreačního zařízení odprodalo v roce 1995 nájemci 12 motorových vozidel za celkovou cenu 532 000 Kč. LLÚ v roce 2001, pro údržbu a provoz nově vytvářeného rehabilitačního a regeneračního centra, odkoupily zpět od nájemce čtyři motorová vozidla, ale za cenu 568 000 Kč. Cena těchto čtyř vozidel byla znalcem v roce 1993 stanovena ve výši pouhých 195 240 Kč.

3. Hospodaření s lázeňským domem Beseda ve Františkových Lázních

MV od roku 1990 řešilo za přechodné spoluúčasti LLÚ přestavbu a modernizaci penzionu Beseda na lázeňský dům (dále jen „LD Beseda“), kterou však nedokončilo, a rozestavěný objekt v březnu 1998 nechalo zakonzervovat. Na nedokončené investici v celkové výši 103 898 689 Kč se MV podílelo rozpočtovými prostředky ve výši 49 972 316 Kč a LLÚ ve výši 53 926 373 Kč. Problém nedokončené investice řešilo MV tak, že prohlásilo objekt za majetek pro resort přebytečný a neupotřebitelný. Přitom současně navrhovalo pro příslušné jednání vlády jeho směnu za objekty lázeňských domů Moravie I a Moravie II s akciovou společností se sídlem ve Františkových Lázních, a to ke stejnému účelu (tj. k zajištění lázeňských kapacit), který měl původně zabezpečovat LD Beseda.

Před uskutečněním zamýšlené směny nechalo MV v roce 1999 vypracovat znalecké posudky na ocenění objektů. Cena LD Beseda stanovená znalcem a uvedená ve směnné smlouvě č. 0162/2000 ze dne 8. 12. 2000 činila 41 919 220 Kč. Tato cena však byla podstatně nižší než souhrn pořizovací ceny LD Beseda a výše nedokončené investice vložené do tohoto LD, který byl v dané době veden v účetnictví ve výši 130 923 925,78 Kč. Tím zůstal nevypořádaný rozdíl v hodnotě tohoto majetku státu ve výši cca 89 004 706 Kč. MV však pro jednání a rozhodování vlády ve věci uvedené směny nepředložilo úplné informace o vzniklém majetkovém rozdílu.

Dle podkladů předaných MV (protokol o zařazení hmotného investičního majetku do používání, protokol o vyřazení hmotného investičního majetku z používání na základě směnné smlouvy) vyplývá, že hodnota nedokončené investice vložené do LD Beseda v objemu 103 898 689 Kč byla z majetku účetně odepsána v plné výši jako majetek vzatý do používání a převedený na jiný subjekt směnnou smlouvou. MV tak učinilo přesto, že tato investice nikdy nebyla vzata do užívání a také nebyla předmětem převodu na základě směnné smlouvy. Ztrátu vynaložených investičních prostředků a s tím související nevypořádaný rozdíl v hodnotě majetku státu ve výši cca 89 mil. Kč MV neřešilo.

MV včas neřešilo postupně narůstající nedostatky ve financování uvedené investice, což vedlo ke ztrátě vynaložených finančních prostředků v uvedeném objemu. Výše uvedeným postupem MV nesplnilo povinnosti uložené právními předpisy o ochraně majetku a o hospodaření s tímto majetkem.

4. Pořizování a zhodnocování majetku systémovými dotacemi

MV v letech 1999 a 2000 přidělovalo LLÚ systémové dotace, přestože tato organizace měla v jednotlivých letech na svém účtu fondu reprodukce majetku vlastní finanční prostředky. Například v prosinci 1999 jim přidělilo systémovou dotaci ve výši 2 mil. Kč, přestože LLÚ do této doby již uskutečnily nákupy předmětného majetku z vlastních prostředků a v závěru roku

na svém účtu fondu reprodukce majetku měly finanční prostředky ve výši 13 037 tis. Kč. Obdobně koncem prosince 2000 jim poskytlo další systémovou dotaci ve výši 5 mil. Kč, přestože LLÚ měly v té době na účtu fondu reprodukce majetku prostředky ve výši 18 604 400 Kč a podstatnou část souvisejících dodávek již uhradily před přidělením dotace ze svých finančních prostředků.

Výše uvedený postup MV byl v rozporu s **ustanovením § 17 odst. 4 vyhlášky MF č. 205/1991 Sb., kde je stanoveno:**

„Kromě příspěvku na činnost poskytuje zřizovatel příspěvkové organizaci dotace na investice v případě, že finanční prostředky ve fondu reprodukce základních prostředků příspěvkové organizace nestačí na její nezbytné investiční potřeby.“

III.

Kontrolou u LLÚ bylo zjištěno:

1. Vyřazování přebytečného a neupotřebitelného majetku

LLÚ nevěnovaly dostatečnou pozornost vyřazování přebytečného a neupotřebitelného majetku, kdy například:

- v letech 1988 až 2000 byla část majetku zlikvidována ještě před písemným rozhodnutím ředitele organizace o jeho přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti a o způsobu naložení s ním, což bylo v rozporu s **ustanovením § 7 odst. 3 vyhlášky č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem;**
- dále v uvedených letech u části vyřazovaného majetku (barevných televizorů, psacích strojů, elektrických spotřebičů, vysavače apod.) LLÚ nedoložily v rozporu s výše uvedeným ustanovením, jak s daným majetkem bylo skutečně naloženo;
- v roce 2001 k vyřazení majetku (části výpočetní techniky, prací stroje, žehlicí stroj, fax, telefonní ústředna apod.) pouze doložily stručný záznam, že jednotlivé položky vyřazovaného majetku „byly vyhozeny do kontejneru na kovový odpad“, přestože dle ustanovení **§ 20 odst. 2 vyhlášky č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu**, podléhal daný majetek nabídce subjektu, který se zabývá výkupem druhotných surovin.

2. Inventarizace majetku a závazků

LLÚ v kontrolovaném období prováděly inventarizaci v některých případech nedůsledně, a tím nedodržely **ustanovení § 29 odst. 1 a § 30 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví**. Například:

- u Lázeňského ústavu Luna byla v roce 1998 provedena inventarizace nemovitostí formálně dle neověřeného soupisu, ve kterém byla uvedena pouze „budova Luna“, přestože dle souvisejících smluv, účetních a evidenčních dokladů byl objekt ve skutečnosti kromě této budovy tvořen ještě samostatnou ohradní zdí, garáží a domečkem;
- u Rehabilitačního a regeneračního centra Darre byla v letech 2001 a 2002 prováděna část inventarizace formálně, neboť nebyl zjištěn stav, že část movitého majetku odkoupeného od bývalého nájemce v ceně 9 900 Kč nebyla zavedena do evidence a účetnictví; mimo to inventarizace majetku, který je veden jako soubor movitých věcí, byla prováděna dle inventurních soupisů bez uvedení jednotlivých částí nebo příslušenství souboru, a jelikož část majetku nebyla ani označena inventurními čísly, nebyla při kontrole možná identifikace majetku v souborech;
- u Lázeňského ústavu Hubert byla v roce 2001 provedena inventarizace cenin, bankovních účtů, pohledávek a závazků i ostatního majetku dle inventurních soupisů, které nebyly ověřeny podpisy odpovědných osob.

3. Pořizování majetku

LLÚ v kontrolovaném období uhradily dodávku a montáž úpravny vody z neinvestičních prostředků ve výši 819 531 Kč a celý výdaj nesprávně zaúčtovaly do nákladů, i když se jednalo o samostatný soubor movitých věcí; v důsledku toho uvedený majetek není veden v evidenci a v účetnictví jako dlouhodobý majetek. Majetek pořízený z účelově přidělených neinvestičních prostředků zaúčtovaly bez DPH, čímž došlo ke snížení pořizovací ceny o cca 306 tis. Kč. Nesprávně zaúčtovaly technologii čističky odpadních vod v ceně 160 000 Kč do pořizovací ceny nemovitosti a pořízení softwaru v souhrnné ceně 196 749 Kč do pořizovací ceny hmotného majetku. Tím LLÚ nedodržely ustanovení **§ 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví**.

4. Zadávání veřejných zakázek

- a) LLÚ zadaly veřejnou zakázku zájemci, který nesplňoval kvalifikační předpoklady pro její plnění. Předmětem podnikání vybrané firmy, s níž byla uzavřena smlouva o dílo, nebyla v době jejího uzavření činnost uvedená v předmětu díla. Uchazeč neprokázal kvalifikační předpoklady a zadavatel ho měl z další účasti na veřejné zakázce vyloučit, tak jak to stanoví **ustanovení § 49 odst. 5 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek**, ve znění zákona č. 148/1996 Sb.
- b) LLÚ se stejnou firmou uzavřely smlouvu o dílo, jejímž předmětem byla oprava bazénů a technologie úpravy vody. Jednalo se o zadání zakázky dle ustanovení § 50 odst. 1 písm. a) zákona č. 199/1994 Sb., se zdůvodněním, že jde o havárii stávajících bazénů. LLÚ nedoložily havarijní stav odborným posudkem, ale pouze vyjádřením firmy, která zakázku realizovala. Tím nepostupovaly při zadání veřejné zakázky dle **ustanovení § 49 odst. 1 zákona č. 199/1994 Sb., ve znění zákona č. 148/1996 Sb.** Plnění této zakázky realizovala firma opět bez oprávnění k podnikání v těchto činnostech.
- c) LLÚ v roce 2001 nepostupovaly podle **ustanovení § 49 odst. 1 zákona č. 199/1994 Sb., ve znění zákona č. 28/2000 Sb.**, když nezaslaly výzvu k podání nabídky na veřejnou zakázku pěti zájemcům, přestože výše budoucího peněžitého závazku ze smlouvy o dílo činila 2 952 333 Kč bez DPH.
- d) LLÚ v letech 1999 a 2000 zadaly nesprávně veřejnou zakázku dle ustanovení § 50 odst. 1 písm. c) zákona č. 199/1994 Sb. s odůvodněním slučitelnosti předmětu plnění s předcházející stavební akcí z roku 1998, přestože se jednalo o samostatnou stavební akci s odlišným předmětem plnění.

5. Další zjištění:

LLÚ nezajistily ucelené vedení spisové dokumentace k jednotlivým činnostem u léčebných ústavů, neboť jednotlivé při kontrole vyžádané doklady byly předkládány z podstatné části bez znaků spisové evidence z pomocných neevidovaných přehledů nebo z neprůkazných kopií. U jednotlivých lázeňských ústavů a z části i na ředitelství nebyly o vymezených činnostech vedeny příslušné spisy a platná evidence dokumentů ve smyslu čl. 73 odst. 1 nařízení MV č. 113/1993 (platném do 19. 12. 2000) a následně ve smyslu čl. 71 odst. 1 nařízení MV č. 95/2000 (platného od 20. 12. 2000), kterým se v resortu upravuje postup při výkonu spisové služby.

V oblasti péče o písemnosti na úseku ekonomických činností a hospodaření s majetkem státu nebyla zabezpečena úplná spisová evidence dokladů o majetku a části účetních dokladů, přičemž nebyla zabezpečena ani řádná úschova účetních záznamů ve smyslu § 31 zákona č. 563/1991 Sb.

Uvedený nedostatek byl zjištěn rovněž v oblasti personální práce, kdy osobní spisy zaměstnanců i na ředitelství LLÚ jsou vedeny v neevidovaných složkách, bez obsahových listů a s absencí části dokladů, zejména o dosaženém vzdělání a praxi.

Zjištěný stav svědčí zejména o nedodržování ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví.

IV.

Shrnutí

Cílem provedené kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu, přidělování a použití finančních prostředků na činnost příspěvkové organizace Lázeňské léčebné ústavy Ministerstva vnitra.

Zjištěné nedostatky se týkají hospodaření s majetkem státu, přidělování systémových dotací, vyřazování přebytečného a neupotřebitelného majetku, inventarizace majetku, účetnictví a zadávání veřejných zakázek.

LLÚ nepostupovaly vždy podle zákona o zadávání veřejných zakázek, vyřazování nepotřebného majetku řešily v části případů formálně, nepostupovaly v souladu se zákonem o účetnictví, kdy nesprávně účtovaly o části movitého majetku i softwaru.

MV při poskytování systémových dotací LLÚ nepřihlédlo k tomu, že LLÚ má dostatek vlastních finančních prostředků na svém účtu fondu reprodukce a že podstatná část dodávek byla uhrazena před přidělením dotace.

MV při přenechání movitých věcí podle „Smlouvy o koupi najaté věci“ soukromému subjektu a při následném odkupu nepostupovalo účelně, hospodárně a výhodně pro stát, zejména z toho důvodu, že tytéž věci po cca 1 měsíci musely LLÚ vykoupit zpět, aby zajistily splnění úkolu zprovoznění rekreačního zařízení.

MV rovněž nedůsledně přistupovalo k realizaci investice v lázeňském domu Beseda ve Františkových Lázních a včas neřešilo vzniklé a postupně narůstající nedostatky v jejím financování, což vedlo následně ke značné ztrátě již vynaložených finančních prostředků. Jedná se o nedostatečnou ochranu majetku státu a nevýhodný a nehospodárný postup při hospodaření s tímto majetkem.